

Ondo konektatua, ondo kontrolatuta: ikusi zenbat dakizun Ton Siedsmaz

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Estatuen –eta korporazio handien– inteligentzia zerbitzuek herritar guztion komunikazioen metadatuak pilatzen dituzte: zein ordutan nondik nori hitz egin edo idatzi diozun, watsappez, emailaz... “Lasai, edukiak ez dizkizugu begiratzeko” diote agintariek. Holandako herritar batek bere burua eskaini du astebetez erakusteko herritarren kontrola noraino iristen den.

Azken denboretan jakin da mundu oso-ko inteligentzia zerbitzuek, aitzindari eta buru dutela AEBetako NSA Segurutasun Nazionalako Agentzia, herritarren komunikazioen metadatuak kopuru izugarrietan pilatu dituztela, tartean e-mail eta telefono mugikorretatik lortuak.

Jendeak –kezkatuena, egia, gehien- goa futitzen baita– zelatatuta sentitu direnean, segurtasun indarretako buruek eta agintari politikoei lasaitu nahi izan dituzte esanez beren komunikazioen edukien konfidentzialtasuna bermatua dela. Agintariek gordetako metadatuak ez dira, berez, posta edo deien edukiak berak; metadatuok dira nork nondik nori noiz nora deitu edo idatzi zion, telefonoa une bakoitzean non zegoen (geolokalizazioa), zein webgune bilatu edo bisitatu den... Askok da ala gutxi maiseatzea da?

Amsterdamen bizi den Ton Siedsma gazteak bere burua eskaini du akuritzat *De Correspondent* aldizkariarekin elkar-lanean astebeteko komunikazio guztien jarraipena egin eta analizatu diezaioten. Emaizta, ARGIAko irakurle asko ere harrituko dituen, Dimitri Tokmetzis kazetariak kontatu du otsailean.

2015eko azaroaren 11n hasita Siedsmak astebetez ez du egin beti egiten ez duen ezer: lana, lagunekin egon, neskalagunarekin ere bai. Hori bai, aplikazio batek jaso ditu zortzi egunez Siedsmak smartphonetik bezala ordenagailutik egindako komunikazio guztiak.

Azaroaren 18an aldizkariak Siedsmaren metadatuak bilduma analizatzeko

utzi dizkie Ganteko (Flandria) unibertsitatean ari den iMinds ikerlari taldeari, eta Risk and Security Expert konpainiari. *De Correspondent*eko Dimitri Tokmetzisek ere bere analisiak egin dizkie.

15.000 itu edo gertakizun eskaini ditu aste beteko jarraipenak. Telefonoak antenaren batekin topo egin duen bakoitzean, baita e-mailen bat hartu edo bidali edo webguneren bat konektatu duen aldioro, Ton non zegoen marka geratu da metro gutxiko okerrarekin.

Gizonaren harreman sarea ere kartografiatu ahal izan dute, telefonoko eta e-mail bidezko trafikoa esker. Webean egindako ibileretatik dakite non sartu den eta zer bilatu duen. Eta postako mezuen gaia ere ikusi ahal izan dute ikerlariak. Prozesua bukatzeko, *De Correspondent*ek publikatu du Ton Siedsmaz aste beteko jarraipen arin batekin jakin duena, akuriak berak baimendu ez duen xehetasun pertsonalen bat salbu. Eta nor da Ton, miaketaren arabera?

Hogeita hamar urte bete ez dituen lizentziatu gaztea da. Jasotzen dituen e-mailek ikasleen bizilekuak eta aldi-kako lanak aipatzen dituzte. Ordu luzez aritzen da lanean eta trenean ere denbora asko ematen du, lanagatik. Nekez etxeratzen da 20:00 baino lehen eta etxean ere lanean darrai berandu arte.

Bere neskalagunak Merel du izena. Jarraipenak ez du argitu elkarrekin bizi direnez. Elkarri egunero watsapez 20 mezu inguru bidaltzen diote, gehienetan Ton etxetik kanpo dabilenean. Merelek ia

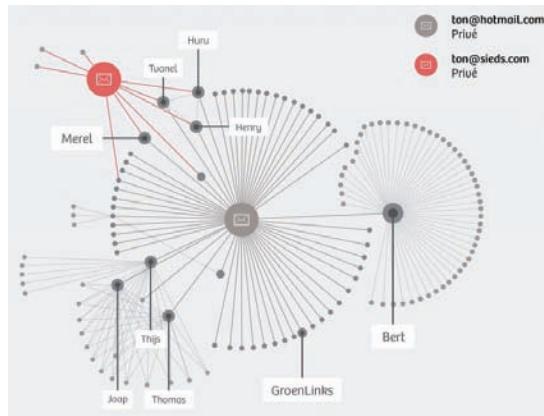
beti deitzen dio Amsterdameko geltoki nagusian trenea hartu aurretik. Merelek ahizpa bat dauka Annemieke izenekoa, ikaslea oraindik, bere mezueta baten izenburuak doktorego tesia aipatzen du.

Akuriaren ikasgaia

Tonek maite ditu kirol informazioak, *nu.nl*, *nrc.nl* et *vk.nl* guneetan jarraitzen dituenak. Txirrindularitzaren zalea da, berak ere praktikatzen du. Eleberri eskandinaviarrak leitzen ditu, Google eta Yahooon zer bilatzen duen ikusita, erlijioaz ere interesatzen da. Baliteke kristautua izatea. Jarraitzen du erlijio gaiak lantzen dituen Karen Armstrong, Tomasen Ebanjelioa eta *The Messiah book Middle Ages* ere bai, katedral eta elizetako sinbolismo kontuak bezala. Wikipediara asko jotzen du gai horien atzetik.

Alde friboloago batetik, Tonek ikus-entzuten ditu Youtuben Jerry Seinfelden “*Sweatpants*” eta Rick Astleyren “*Never Gonna Give You Up*”. Holandako tele-errealitatean famatua den Roy Donders aktorea jarritzen du. *De Correspondent*ek azaltzen ditu Tonen kapritxo gehiago, edonork hurbileko lagunei besterik aitortzen ez dizkien horietakoak. A, eta tematuta dabil audio kasko on bat esku-ratzeko, Bluetooth eta guzti ahal bada.

Tonek postarako hiru helbide ezberdin erabiltzen ditu, laneko gauzetarako bat eta bestelako harremanetarako beste bi. Horien helbideetan eta “*Gaia*” atalean arakatzeko soilez, ikerlariak on-dorioztatu dute teknofiloa dela, jantzia

Flickr zerbitzuan eskegitako ezkerreko argazkian, Ton Siedsma publikoan aurkezten bere ordenagailuaren eta smartphonearen astebeteko metadatuak zer salatzen duten azterketa arin baten galbahetik iragazita. 'De Correspondent'-ek argitaratutako goiko irudiak erakusten ditu Siedsmaren neskalguna eta gertuko lagunen harreman sarea, posta elektronikoz aste betean edukitako harremanak multzoka sailkatutik. Beste grafiko batzuetan azaldu dituzte Siedsmaren 24 orduko joan-etorriak smartphoneak utzitako arrastoen haritik.

gainera. Informazioaren teknologiak ditu maite, informatikako segurtasuna, bizi pribatuaren defentsako eta Internet eta askatasunei buruzko gaiak.

Sarritan mezuak zifratutik bidaltzen ditu, PGP sistemaz lagunduta. SQLite motako data base programei buruzko bilaketak egiten ditu askotan. Forum teknikoetan parte hartu ohi du eta horietan datuen analisisiei eta erregistratzeari buruzko informazioak bilatzen ditu.

Hackerren mundua eta pedo-pornografia aztertzen duten adituena ere gertutik jarraitzen ditu. "Susmoa daukagu, era berean, Ezker Berdea alderdi politiko holandarraren jarraitzailea dela", diote analisisian. Herritar baten joan etorriak nola kontrolatzen diren adibidetzat, Siedsmak azaroaren 13an egin dituen mugimendu guztiekin grafikoa

eskaintzen du *De Correspondent*ek interneten edonoren ikusgai.

Telefonoak eta ordenagailuak sarean utzitako arrastoei esker, ikerlariak ondorioztatu dute Tonek jurista lanak egiten dizkiola Bits of Freedom (*bit* hitzarekin jokoa eginez, Askatasun zatiak edo Askatasun bitak) erakundeari. Bere harremanetan askotan aipatzen ditu Europar Batasunaren legeak gai honetaz, poliziak eta inteligentzia zerbitzuek nola egiten duten lana pedo-pornografia sareez. Bits of Freedomek daramatzan kanpainaz asko hitz egiten da bidalitako eta hartutako elektro-postetan, horien izenburua ikuste hutsak erakusten duenez.

Risk and Security Expert konpainiak ondorioztatu duenez, "Siedsma oso ondo kokatuta dago Bits of Freedomen barruan egoeraren ikuspegia orokorra behatzeko, gauza garrantzitsua in-

formazio zerbitzuen ikuspegitik". Ton Siedsmaren lagunei dagokienez, ikerlariak hiru multzotan sailkatu dituzte, nahiz eta akuriarekin aurrez egindako tratuatik uko egin dioten e-mailetako harremanak telefono deiekin gurutatzeari, funtsean lagunen intimitatea errespetatze aldera. Nahi izan balute egingo zuten erraz.

Hori dena gutxi balitz, iMindseko analistek lortu dute Siedsmaren Twitter, Amazon eta Googleko kontuetan sartzea, duela hilabete gutxi horien segurtasun sistemetatik ihes egindako pasa-hitzekin jokatu. Tonek ustez sekretuki komunikatuak ikusi ahal izan zituzte eta nahi izan balute bere orde egin ahal izango zituzten erosketak ere. Hori dena egin badute zortzi eguneko jarraipen arin batekin, pentsa inteligentzia zerbitzuek... ■

zuri begira

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com